

ТЕМА 9: УЧАСТИЕ НА ВЪОРЪЖЕНИТЕ СИЛИ В ОПЕРАЦИИ И МИСИИ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

Увод: Промените в средата за сигурност от края на XX и началото XIX век оказват влияние върху развитието и използването на въоръжените сили в глобален, регионален и вътрешен план. Новата роля и съответно новите мисии на Въоръжените сили на Република България за справяне с възникващите разнообразни проблеми от военен и невоенен характер налагат изпълнението на задачи, изискващи нови способности и оперативна съвместимост с формиранията от другите държави.

Спецификата на международната среда на сигурност предопределя заплахите за националната сигурност да бъдат посрещани извън територията на страната (там, където се пораждат) преди всичко чрез участието с военни контингенти в международни операции и мисии на ООН, НАТО и Европейския съюз.¹

За да отговорят на предизвикателствата, въоръжените сили се развиват и подготвят да действат не само при отбрана, а и в подкрепа на международния мир и сигурност и да допринасят за националната сигурност в мирно време. Военнослужещите от Българската армия постоянно са на разположение на българските граждани и институции не само за защита на страната, но и за справяне с кризи, бедствия и аварии, за помагане на пострадали, както и за участия в мисии зад граница.

От началото на демократичните промени, преди още да е член на НАТО (2004 г.) и Европейския съюз (2007 г.), Република България участва с формиранията от въоръжените сили в операциите на ООН, НАТО и Европейския съюз. След пълноправното членство в Северноатлантическия алианс и Европейския съюз военните контингенти, участващи в мисии, се увеличават. Страната ни участва с военни формиранията и в различни инициативи на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и други многонационални коалиции.

Въпреки високия всекидневен риск за живота и здравето на българските военносслужещи, съвместно с нашите съюзници те изпълняват с чест поставените задачи в мисиите зад граница.

В развитието на въоръжените сили държавното и военното ръководство прилага подхода на планиране, базирано на способности. Те следва да са адекватни на пакета от правдоподобни и най-вероятни военни и невоенни сценарии, разработени от военната и цивилната експертиза, поради което

¹ Бяла книга за отбраната и Въоръжените сили на Република България. София, 2010, с. 16.

приоритетно се изгражда единният комплект въоръжени сили, които да могат ефективно да изпълнят възложените им мисии и задачи.

Ролята на въоръжените сили е да допринасят за защитата на националните интереси; гарантиране на териториалната цялост, независимостта и сигурността на страната; заедно с войските на съюзниците да възпират противостоящите сили и да постигат победа; да допринасят за задържане на заплахите далеч от границите на страната и за запазване на международния мир и сигурност.

Мисиите на въоръжените сили са отбрана; подкрепа на международния мир и сигурност; принос към националната сигурност в мирно време.

Задачите на въоръжените сили се определят в зависимост от посочените мисии.

Задачите по мисия „Подкрепа на международния мир и сигурност” включват изпълнение на международни и коалиционни ангажименти за участие в операции и мисии на НАТО и Европейския съюз в отговор на кризи, предотвратяване на конфликти, борба с тероризма; участие в операции и мисии на ООН, ОССЕ и други коалиционни формати; дейности за контрол на въоръженията, неразпространението на оръжия за масово унищожаване, техните носители и материалите за производството им; международно военно сътрудничество; предоставяне на хуманитарна помощ; укрепване на доверието и сигурността.

1. УСЛОВИЯ ЗА УЧАСТИЕ В ОПЕРАЦИИ И МИСИИ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

Юридическата основа за участието на ВС на Р. България в съюзни и коалиционни операции и операции за поддържане на мира (ОПМ) е чл. 84, т. 11 от Конституцията на Р. България, съгласно който изпращането на въоръжени сили зад граница става само с разрешение на Народното събрание по предложение на Министерския съвет. Това означава, че за всяко конкретно участие в ОПМ е необходимо отделно решение.

Нормативната база, регламентираща възможностите и механизма за присъединяване на нашата страна към усилията за поддържане на мира, включва разработената през 1994 г. и утвърдена от правителството национална Концепция за участие на Р. България в операции по поддържане на мира и ЗОВСРБ.

Съгласно Концепцията за участие на Р. България в операции по поддържане на мира българското участие в ОПМ е подчинено на следните цели:

- Да издигне международния престиж на страната чрез активното участие в усилията за предотвратяване и мирно уреждане на възникнали конфликти.

- Да осъществи интегриране на страната в европейските структури за сигурност посредством участието в ОПМ съвместно с НАТО и ЗЕС с мандат на ООН или на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа.

- Да подготвя висококвалифицирани кадри за участие в ОПМ и за сътрудничеството във военната и полицейската област.

- Да се придобие нов военнотехнически опит за целите на подготовката на националните въоръжени сили.

Участието на български подразделения и военни специалисти в ОПМ налага спазването на определени принципи:

- Всяко участие в операция да съответства на националните интереси на Република България.

- Участието да бъде само в операции, осъществявани под егидата и контрола на ООН или ОССЕ, в съответствие с устава на ООН и нормите на международното право.

- Участието да бъде само за предотвратяване на конфликти, миротворчество, поддържане или затвърждаване на постигнатия мир.

- Участието да бъде на основата на конкретно споразумение с българското правителство относно условията за предотвратяване на военен конфликт за всяка военна операция.

- Да има ясен мандат на операцията и на българското участие, както и ясни критерии за прекратяване на участието в нея.

2. ПРИКЛЮЧИЛИ УЧАСТИЯ В ОПЕРАЦИИ И МИСИИ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

Въоръжените сили на Р. България вече са приключили участието си в операции и мисии извън територията на страната в Камбоджа (UNTAC); Босна и Херцеговина (SFOR); Таджикистан (UNMOT); Етиопия и Еритрея (UNMEE); Ливан (UNIFIL); Македония (Concordia); Чад/Централноафриканска република (EUFOR); Хърватия (мисия на ОССЕ); Македония (лагер „Радуша”); Ангола (UNAVEM III и MONUA); Ирак (Iraqi Freedom) и Тренировъчна мисия на НАТО в Ирак (NTM-I); Афганистан (OEF); Либия (Unified Protector).

Операция на ООН за поддържане на мира в Камбоджа (UNTAC).

В началото на 1992 г. България получава покана от ООН за участие в започващата операция за поддържане на мира в Камбоджа. Операцията умиротворява страната след повече от 20 години гражданска война и геноцид на камбоджанския народ, осигурява условия за провеждане на избори за парламент и подготвя създаването на органи на властта. Тази операция е една от най-мощните, провеждани от ООН дотогава. За успешното ѝ

осъществяване са съсредоточени повече от 22 000 военнослужещи и цивилен персонал от 31 държави.

Българската армия участва в UNTAC от 4 май 1992 г. до 27 ноември 1993 г. с един пехотен батальон от 850 души (проведена една ротация), 10 офицера за работа в щаба на мисията, 34 военни наблюдатели и екип от Военна полиция от 11 души. Формирането, комплектуването и подготовката на батальона става за изключително кратко време – само за 45 дни от поставянето на задачата до изпращането му в Камбоджа. За първи път български военнослужещи трябва да изпълняват задачи на повече от 9000 км от родината, при необичайни и трудни условия. В тази операция българският контингент даде 10 жертви.

Стабилизиращи сили на НАТО в Босна и Херцеговина (SFOR).

В Стабилизиращите сили на НАТО в Босна и Херцеговина Българската армия участва с инженерен, транспортен и механизирани взвод и охранителна рота. Инженерният взвод (36 военнослужещи) е в състава на холандския контингент от 20 юни 1997 г. до 1 ноември 2001 г. Българските военнослужещи съвместно с холандските си колеги извършват ремонт и строителство на обществени сгради и пътища.

Транспортният взвод участва в състава на групата ХЕЛБА/БЕЛУГА от 20 юни 1998 г. до 15 януари 2001 г. с личен състав от 26 военнослужещи и 10 автомобила. Българските военнослужещи превозват материални средства, хуманитарни помощи, гориво, конструкции за смяна на временните мостове с постоянни и други.

Седем военнослужещи по гражданско-военно сътрудничество участват в щаба на SFOR от август 1998 г. до края на операцията.

Механизираният взвод (38 военнослужещи и техника) е в състава на холандския контингент от 13 ноември 2001 г., като изпълнява реални оперативни задачи по патрулиране, проверки и дежурства в контролни пунктове.

Охранителната рота към щаба на SFOR (149 военнослужещи и техника) се включва в операцията от 2 януари 2002 г. Ротата осигурява охраната, отбраната и пропускателния режим на щаба на SFOR, разположен в база „Бутмир” – Сараево.

На 2 декември 2004 г. в база „Бутмир” на официална церемония мисията на НАТО в Босна и Херцеговина е предадена на военната операция на Европейския съюз (операция „Алтеа”).

Мисия на ООН в Таджикистан (UNMOT).

Стартирана през 1994 г. с резолюция на Съвета за сигурност на ООН, мисията UNMOT има за задача наблюдение на сключеното примирие между правителството на Таджикистан и опозиционните сили.

От февруари 1995 г. до май 2000 г. в мисията на ООН в Таджикистан участват като военни наблюдатели 27 български офицери. Те изпълняват задачите си в тежки условия, често пъти самостоятелно и с непосредствен риск за живота си. Отзивите от ръководствата на мисиите за тяхната работа са много добри, а някои от българските офицери са поканени да продължат работата си като цивилни служители към ООН и ОССЕ.

Мисия на ООН в Етиопия и Еритрея (UNMEE).

След продължилия две години граничен конфликт между Етиопия и Еритрея през 2000 г. е сключено примирие в резултат на дълги преговори, водени от Организацията за африканско единство. През септември 2000 г. с резолюция на Съвета за сигурност на ООН стартира мисията UNMEE с основна задача установяване на връзка между двете страни и създаване на механизъм за поддържане на примирието между тях. Мисията е прекратена на 30 юли 2008 г., след като тежките ограничения, наложени от Еритрея, и спирането на доставките на гориво правят изпълнението на мандата ѝ невъзможно. Военнослужещи от Българската армия участват като наблюдатели в мисията от 26 февруари 2001 г. до прекратяването ѝ.

Операция на ООН в Ливан (UNIFIL).

Мисията на ООН в Ливан стартира на 15 март 1978 г. с резолюция на Съвета за сигурност. След въоръжения конфликт между Израел и базираната в Ливан организация „Хизбула“ през юли – август 2006 г. Съветът за сигурност взема решение да разшири мащаба на мисията.

UNIFIL MAROPS е първата морска операция, проведена от многонационални сили под егидата на ООН. Според целите ѝ това е операция за контрол на корабоплаването в изпълнение на клаузите на Резолюция 1701 (2006 г.), приета от Съвета за сигурност на ООН. От 15 октомври 2006 г. до 15 декември същата година българската фрегата „Дръзки“ участва във военноморския компонент на Временните сили на ООН в Ливан. За тази цел екипажът ѝ е попълнен до 160 военносслужещи.

Операция „Конкордия“ на Европейския съюз в Македония (Concordia).

С операция „Конкордия“ военната мисия на ЕС замества ръководената от НАТО в Република Македония операция „Обединена хармония“. Това става възможно след подписаното през декември 2002 г. споразумение между НАТО и ЕС, по силата на което ЕС може да използва средствата и способностите на НАТО (Споразумение „Берлин плюс“).

На 25 януари 2003 г. Съветът на ЕС приема решение за поемане на военната мисия в Република Македония и на 31 март 2003 г. в Скопие се провежда официалната церемония за откриване на щаба на операцията на ЕС „Конкордия”. В хода на подготовката на операцията ЕС отправя покана за участие към „трети страни”, включително и България. За нашата страна е определена длъжност за един офицер (старши лейтенант/капитан) в щаба на операцията. Българският офицер заема длъжността си в края на юни 2003 г. Операция „Конкордия” приключва на 15 декември 2003 г.

Операция на ЕС в Чад/Централноафриканска република (EUFOR).

През февруари 2003 г. в провинция Дарфур, Судан, въоръжени бунтовнически групировки предприемат действия срещу правителствени цели. Това поставя началото на тежък вътрешен конфликт, който засяга 4,5 милиона души.

На 14 декември 2007 г. Министерският съвет на Република България взема решение за включването на двама български офицери във военната операция на ЕС в Чад/Централноафриканска република – един офицер в щаба на операцията в Мон Валериен, Франция, и един в щаба на силите в Абече, Чад. Мандатът на операцията официално изтича на 15 март 2009 г. В същия ден е активирана мисията на ООН MINURCAT.

Мисия на ОССЕ в Република Хърватия.

На 18 април 1996 г. Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа стартира мисията си в Хърватия. Основните ѝ задачи са осигуряване на помощ на правителството на страната в редица области, включително военната, спазване на човешките права и развитие на демократичните институции, процеси и механизми. Мисията успешно приключва през 2007 г.

Български офицери участват в мисията на ОССЕ, като се включват в дейностите за разминиране на територията на Хърватия в периода септември 1999 г. – април 2001 година.

Българска военнополова поликлиника в Република Македония.

В изпълнение на поетите ангажменти от Република България за оказване на хуманитарна помощ на бежанците в Република Македония през април 1999 г. е развърната българска военнополова поликлиника в бежанския лагер „Радушa” (на 15 км от Скопие). В лагера са настанени семейства с около 900 деца, между които над 100 бебета до 1 година, включително и новородени. Министерството на отбраната изпраща в Република Македония и отряди за тилово осигуряване за изхранване на бежанците.

Военни наблюдатели в Ангола (UNAVEM III и MONUA).

По време на продължилата над 25 години гражданска война в Ангола (1975 – 2002 г.) Съветът за сигурност на ООН стартира общо четири наблюдателни и мироопазващи мисии.

UNAVEM III започва през февруари 1995 г. с цел да подпомогне правителството на Ангола да възстанови мира и постигне национално помирение на базата на Мирното споразумение за Ангола (31 май 1991 г.). Тази мисия приключва на 30 юни 1997 г. В нея Българската армия участва с 10 военни наблюдатели.

Мисията на ООН MONUA (одобрена с резолюция на СС на ООН) е приемник на предишната мисия на ООН в страната – стартира в деня на приключването на UNAVEM III. Мисията е прекратена с резолюция на СС на ООН. В MONUA участват общо 38 български военни наблюдатели.

Операция на Многонационалните коалиционни сили в Ирак (Iraqi Freedom).

Участието на ВС на Р. България в операцията на Многонационалните коалиционни сили за следвоенното стабилизиране и възстановяване на Ирак (SFIR) се основава на решенията на НС, заповедите на министъра на отбраната и началника на Генералния щаб на БА, съгласно които формирования (батальони и роты) от Българската армия участват в операцията.

Първи етап – участие на български военен контингент в състав пехотен батальон (от юли 2003 г. до декември 2005 г.). В този период участват последователно 5 български пехотни батальона, всеки за период от 6 месеца, в базите „Кило”, „Индия” и „Еко” на градовете Кербала и Дивания. Общо участват 2309 български военнослужещи. Загиналите български военнослужещи са 13. Най-сериозният инцидент е самоубийствената атака с камион бомба срещу базата ни в Кербала на 27 декември 2003 г. Вследствие на експлозиите загиват петима български военнослужещи, а други 27 души от контингента са ранени тежко.

Втори етап – участие на български военен контингент в състав рота в хуманитарната мисия за охрана на Центъра за временно задържане и закрила в лагера „Ашраф” (от март 2006 г. до юни 2008 г.). В мисията участват пет български военни контингента.

Трети етап – участие на български военен контингент в състав рота за охрана на задържани лица, преминаваща програма за реинтеграция в обществото в база „Кропър” – Багдад (от юни до декември 2008 г.). С решение на Народното събрание е разрешено участие в операцията на многонационалните коалиционни сили в Ирак на контингент от Българската армия в състав до 155 военнослужещи.

Четвърти етап – участие на офицери от Българската армия в Тренировъчната мисия на НАТО (NTM-I) за обучение на иракската армия и сили за сигурност в Багдад (септември 2005 г. – декември 2011 г.). В изпълнение на решение на Министерския съвет на Република България за изпращане до 5 военнослужещи от Българската армия през 2006 г. участват 4 военнослужещи. От началото на 2009 г. участието е възобновено с двама военнослужещи в щаба на мисията в Багдад, в база „Ал Рустамия”. През декември 2011 г. Р. България прекратява участието си в тази операция.

Може да се каже, че съвместната дейност на всички български контингенти, участвали в Операцията за стабилизиране и възстановяване в Ирак, с други военни и граждански структури поставя ново начало в развитието на въоръжените ни сили.

Операция „Трайна свобода” в Афганистан (OEF).

В операция „Трайна свобода” Българската армия участва с три групи инструктори, общо 45 военнослужещи. През 2005 г. приключва участието в тази операция.

Допълнително участие с Провинциален екип за възстановяване в Пол е Кхумри в изпълнение на решение на Министерския съвет на Република България от февруари 2007 г. стартира в рамките на операцията на Международните сили за поддържане на сигурността. Продължава до февруари 2009 г. В тази операция Българската армия участва с 10 военнослужещи.

Операция „Обединен защитник” в Либия (Unified Protector).

На 31.03.2011 г. Министерският съвет на Р. България разрешава включването на страната ни в операцията на НАТО „Обединен защитник” в подкрепа на оръжейното ембарго срещу Либия. За непосредствено участие в продължение на 30 дни (27 април – 4 юни 2011 г., включително с прехода до Либия и връщането) е изпратена фрегата „Дръзки” от ВМС на Р. България с екипаж и група за специални операции – общо 160 човека. Участие в щабовете на операцията вземат и 5 офицери от Българската армия в периода юли – ноември 2011 г.

След края на активните бойни действия срещу режима на Кадафи Съветът на НАТО на 28 октомври 2011 г. взема решение да прекрати операция „Обединен защитник”, считано от 31 октомври 2011 г.

3. ТЕКУЩИ УЧАСТИЯ В ОПЕРАЦИИ И МИСИИ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

Въоръжените сили на Република България продължават участието си в операции и мисии извън територията на страната:² операции на НАТО – в Афганистан (ISAF), Косово (KFOR), Сомалия (Ocean Shield); операции на Европейския съюз – в Афганистан (EUPOL), Босна и Херцеговина, Грузия (EUMM), Мали (EUTM), Сомалия (EUNAVFOR).

Операция на НАТО в Афганистан (ISAF).

Участието на Р. България в операцията на НАТО в Афганистан започва през февруари 2002 г. и условно може да бъде разделено на 6 етапа и допълнително участие.

Първи етап – участие с взвод за санитарна обработка (от февруари 2002 г. до август 2003 г.). През този етап се ротират три български военни контингента в състав от 23 до 31 военнослужещи.

Втори етап – участие с механизирани взвод (от август 2003 г. до август 2005 г.). Ротират се четири български военни контингента в състав от 45 до 55 военнослужещи.

Трети етап – участие с механизирани/охранителен взвод, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група за управление на летище Кабул и щаб на многонационална бригада (от август 2005 г. до юни 2008 г.). Ротират се осем български военни контингента в състав от 75 до 152 военнослужещи. През този етап командването на бригадата от Международните сили за поддържане на сигурността в Кабул е възложено на бригаден генерал Нейко Ненов, а на международното летище в Кабул – на екип от ВВС на Р. България.

Четвърти етап – участие с механизирани рота, охранителна рота на летище Кандахар, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група на летище Кабул (от май 2007 г. до октомври 2009 г.). Ротират се общо четири български контингента. През този етап, от май 2007 г. до юни 2008 г., в операцията участват механизирани роты в състава на италианската бойна група (общо пет роты) и механизирани взвод.

Допълнително участие от юни 2007 г. в Кандахар с контингент в състав рота за охрана на летище Кандахар и национален елемент. Личният състав на ротата е увеличен с 20 военнослужещи през ноември 2007 г., с 50 военнослужещи през август 2008 г. и с 30 военнослужещи през 2009 г. В момента на театъра на операцията изпълнява задачи четиринадесетата рота.

² Разгледани са участията на Въоръжените сили на Република България до май 2013 г. Актуална информация за текущите операции след май 2013 г. може да се намери на сайта на Министерството на отбраната.

Пети етап – участие с механизизирана рота на летище Кабул, охранителна рота на летище Кандахар, отделение Военна полиция, военномедицински екипи, група на летище Кабул (от 2009 г. до 2013 г.). Участват общо 7 български военни контингента с числен състав, нараснал до 630 военнослужещи.

От януари 2009 г. страната ни участва и в изпълнението на задачата за подготовка на Афганистанската национална армия с оперативна група за обучение и връзка (ОГОВ/OMLT). От септември 2010 г. това участие е разширено с още три оперативни групи, а от май 2011 г. на театъра на операцията в Кандахар е развърнат и екип от старши съветници в състав до 10 военнослужещи.

Шести етап – участие с национален елемент, четири екипа от съветници, отделение Военна полиция, военномедицински екип, щабни офицери и охранителна рота на летище Кандахар (от февруари 2013 г., което продължава и до момента) в състава на двадесет и четвъртия български контингент в Афганистан.

Българските военнослужещи проявяват отговорност и съпричастност към местното население, изпълнявайки задачите си съгласно оперативните планове, стандартните оперативни процедури и правилата за поведение. Оценките на коалиционните и афганистанските партньори за участието на българските формирования са изключителни високи и показват тяхното уважение към нашите военнослужещи за успешното им справяне с поетите задължения и приноса им за повишаване на сигурността в Афганистан и в света като цяло. Това издига авторитета на Българската армия и на Република България.

Операция на НАТО в Косово (KFOR).

С решение на Народното събрание на Р. България е ратифицирано Споразумение между Р. България и НАТО за участие в състава на Международните сили за сигурност в Косово (Kosovo Forces) с инженерен контингент в състав инженерно-строителен взвод от БА. Участието започва през февруари 2000 г., като до юни 2001 г. инженерно-строителният взвод е самостоятелно подразделение в състава на Първи холандски инженерно-възстановителен батальон. Към месец март 2013 г. БА участва в операцията на KFOR с контингент в състав от 11 военнослужещи.

Операция на НАТО в Сомалия (Ocean Shield).

През март 2009 г. НАТО се включва в борбата с пиратството покрай бреговете на Сомалия с участието на постоянните си военноморски групи (SNMG). Операцията е наречена „Съюзен защитник” (Allied Protector). През август същата година прераства в операция „Океански щит” (Ocean Shield).

Решението на Министерския съвет на Р. България за участие в операцията на НАТО „Океански щит” предвижда включването на до 5 военнослужещи от

въоръжените ни сили в щабовете на постоянните военноморски групи на НАТО. Участва един офицер от ВМС за срок от седем месеца. В момента участваме с офицер от ВМС, заемащ длъжност „навигационен офицер” в щаба на постоянната военноморска група на НАТО (Standing NATO Maritime Group 2 – SNMG № 2).

Полицейска мисия на Европейския съюз в Афганистан (EUPOL).

Участието на Р. България в тази мисия започва на 22 февруари 2010 г. и продължава и в момента. Участват военнослужещи от служба „Военна полиция”.

Операция на ЕС в Босна и Херцеговина „Алтеа” (EUFOR).

Полицейската мисия на ЕС операция „Алтеа” е продължение на полицейската мисия на ООН в Босна и Херцеговина. И при тази полицейска мисия ЕС използва средствата и способностите на НАТО в рамките на Споразумението „Берлин плюс”. Основната цел на операцията е установяването на многоетническа полицейска служба в Босна и Херцеговина, действаща в съответствие с международните стандарти.

Р. България участва с контингент от 148 военнослужещи в състав национален елемент, лекопехотна рота за охрана на щаба на операцията в база „Бутмир” – Сараево, група за връзка и наблюдение и офицери в щаба на операцията и в щаба на Северозападния сектор.

Мисия за наблюдение на ЕС в Грузия (EUMM).

В изпълнение на решение на Министерския съвет на Република България от септември 2008 г. БА участва в Мисията за наблюдение на Европейския съюз в Грузия с 4 военнослужещи като наблюдатели. От февруари 2009 г. българското участие се увеличава на 12 наблюдатели. Към 20 март 2013 г. участваме с наблюдатели, разположени в три полеви офиса – „Зугдиди”, „Гори” и „Мтскхета”. Извършени са седем ротации. До момента в мисията на Европейския съюз в Грузия са участвали 66 български офицери.

Мисия на ЕС в Мали (EUTM).

На 6 февруари 2013 г. Министерският съвет на Р. България приема решение за изпращане на медицински екип от четирима военнослужещи от ВС на Р. България в Мисията на Европейския съюз за обучение на силите за сигурност на Мали (European Union Training Mission Mali). С участието си в тази мисия страната ни изразява своята ангажираност с общите усилия на Европейския съюз за дълготрайно решаване на кризата в Мали.

Операция на ЕС в Сомалия „Атланта” (EUNAVFOR).

На 8 декември 2008 г. е поставено началото на военноморската операция на Европейския съюз за възпрепятстване, предотвратяване и възпиране на пиратските действия и въоръжените грабежи край бреговете на Сомалия

„Аталанта” (European Union Naval Force Operation Atalanta – EUNAVFOR). Тя се провежда в изпълнение на резолюции на Съвета за сигурност на ООН, като отговор на нарасналата активност на пиратски групи покрай бреговете на Сомалия. Европейските военноморски сили оперират в зона, включваща южната част на Червено море, Аденския залив и част от Индийския океан, включително и Сейшелските острови.

В съответствие с решение на Министерския съвет е предвидено участието на до двама военнослужещи от българските въоръжени сили. В момента участваме с един офицер от ВМС, заемащ длъжност в оперативния щаб на операцията в Нортууд, Лондон.

4. ПЕРИОДИЧНИ УЧАСТИЯ В ОПЕРАЦИИ И МИСИИ ИЗВЪН ТЕРИТОРИЯТА НА СТРАНАТА

Оперативна група за черноморско сътрудничество (BLACKSEAFOR).

Споразумението за създаването на Black Sea Naval Force (BLACKSEAFOR) е подписано в Истанбул на 2 април 2001 г. Участват България, Грузия, Румъния, Русия, Турция и Украйна.

Първоначалната цел на BLACKSEAFOR е сътрудничество в областта на сигурността и стабилността в района на Черно море и извън него, укрепване на приятелството и добросъседските отношения между регионалните членове, както и повишаване на оперативната съвместимост между военноморските сили на черноморските държави участнички.

Оперативна група за черноморско сътрудничество за първи път е активирана в гр. Гюлджук, Турция, в периода от 27 септември до 16 октомври 2001 г., под турско командване, като всяка държава участва с по един кораб. Третото активиране (от 3 до 31 август 2003 г.) е под командването на Р. България.

След четвъртото активиране е прието оперативна група да се активира на две фази в годината – през април и август, в рамките на до един месец. На 23 април 2013 г. приключва участието на корвета „Решителни” във втората фаза на дванадесетото активиране.

Операция на НАТО в Средиземно море (ОАЕ).

Операция Active Endeavour (ОАЕ) е постоянно действаща операция на НАТО в Средиземно море и пролива Гибралтар. Инициира е през октомври 2001 г. като резултат от терористичните атаки на 11 септември 2001 г. срещу САЩ и е единствената до момента операция на НАТО по чл. 5. Основната ѝ задача е борба с тероризма в Средиземно море. Първоначално зоната на отговорност на операцията е Източното Средиземноморие, а от март 2004 г. обхваща цялото Средиземноморие.

Р. България ежегодно участва в операцията за срок от един месец с една фрегата с екипаж от около 110 души и една група от специалния морски отряд за проверка на корабите. Мисията на фрегатата включва наблюдение на морски превози в зоната на отговорност (международните води на Средиземно море). Участието на Република България през годините е както следва:

- 2003 г. и 2004 г. в рамките на един месец – фрегата „Смели” и военен транспорт „Атия”;
- 2005 г. в рамките на един месец – фрегата „Смели” с екипаж от 130 човека;
- 2006 г. до 2009 г. в рамките от един до два месеца – фрегата „Дръзки” с екипаж от 140 до 160 човека;
- 2012 г. в рамките на един месец – фрегата „Верни” с екипаж от 131 човека.

Многонационални мирни сили в Югоизточна Европа (ММСЮИЕ).

На 26 септември 1998 г. по време на Третата среща на министрите на отбраната на страните от Югоизточна Европа е подписано споразумение за създаването на Многонационални мирни сили в Югоизточна Европа от министрите на отбраната на Албания, България, Гърция, Италия, Македония, Румъния и Турция. Целта на инициативата е развиване на добросъседски отношения и сътрудничество в областта на отбраната и сигурността в региона. Първи домакин на ММСЮИЕ от септември 1999 г. до юли 2003 г. е България с щаб на бригадата в Пловдив.

Част от настоящите и бъдещите ангажименти на Р. България по Европейската политика за сигурност и отбрана са свързани с участието ни в ММСЮИЕ. Основата на тези сили е бригадата „Югоизточна Европа” (СИИБРИГ). Страната ни е декларирала по споразумението за участие в бригадата един пехотен батальон, инженерна рота, инженерен взвод, транспортен взвод, медицински модул, национален поддържащ елемент. Български военнослужещи заемат постоянно длъжности за двама офицери и двама сержанти в щабното ядро.

Бойна група HELBROC.

Република България се присъедини към инициативата на ЕС за формиране на бойни групи като основа на Европейските сили за бързо реагиране. Такава е Бойна група HELBROC с участието на България, Кипър и Румъния, с водеща държава Гърция. Техническото споразумение за създаването на групата е подписано на 13 ноември 2006 г. от министрите на отбраната на посочените страни. България участва с 104 човека и техника, от които пехотна рота в състав два пехотни взвода и взвод за осигуряване – общо 95 човека;

петима офицери и трима сержанти в Щаба на силите, включително заместник-командир на Бойната група; един офицер за връзка в Щаба на операцията.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Участието на Р. България в мисии и операции на ООН, НАТО, ЕС, ОССЕ и декларирането на сили и средства за по-нататъшното изграждане на силите за сигурност и отбрана на съюзите, в които членуваме, е безспорно доказателство за споделяне на ценностите и целите на европейската общност. То издига международния престиж на Република България и Българската армия, спомага за повишаване на оперативната съвместимост на армията ни и придобиване на нов военнотехнически опит за целите на подготовката на въоръжените сили.